

STORTINGET

Innst. 339 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:121 S (2023–2024)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hilde Marie Gaebpie Danielsen og Birgit Oline Kjerstad om stans av nye hyttefelt

invitert til og mottatt skriftlige høringsinnspill i saken. Komiteen behandler i innstillingen ikke forslag nr. 1, som er avvist etter Stortingets forretningsorden § 39 annet ledd bokstav e.

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre et nasjonalt forbud mot nye hyttefelt som ikke allerede er regulert.
- Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre en foreldelsesfrist på reguleringsplaner.
- Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak som sikrer at nye hyttefelt ikke tilknyttes strømmettet.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Forslag nr. 1 er avvist etter Stortingets forretningsorden § 39 annet ledd bokstav e.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 4. april 2024 til Kommunal- og distriktsdepartementet ved statsråd Erling Sande bedt om en vurdering av forslaget, med unntak av forslag nr. 1 som er avvist etter Stortingets forretningsorden § 39 annet ledd bokstav e. Statsrådets uttalelse følger av vedlagte brev av 19. april 2024. Komiteen har

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Siri Gåsemyr Staalesen, Terje Sørvik og lederen Lene Vågslid, fra Høyre, Mudassar Kapur, Anne Kristine Linnestad og Mari Holm Lønseth, fra Senterpartiet, Heidi Greni og Kathrine Kleveland, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Erlend Wiborg, fra Sosialistisk Venstreparti, Birgit Oline Kjerstad, og fra Rødt, Tobias Drevland Lund, viser til Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hilde Marie Gaebpie Danielsen og Birgit Oline Kjerstad om stans av nye hyttefelt (Dokument 8:121 S (2023–2024)), der følgende foreslås:

- Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre et nasjonalt forbud mot nye hyttefelt som ikke allerede er regulert.
- Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre en foreldelsesfrist på reguleringsplaner.
- Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak som sikrer at nye hyttefelt ikke tilknyttes strømmettet.»

Komiteen behandler i denne innstillingen representantforslagets forslag nr. 2 og nr. 3, da forslag nr. 1 er avvist etter Stortingets forretningsorden § 39 annet ledd bokstav e.

Komiteen viser til at det kom inn ett skriftlig innspill i høringen. Komiteen viser for øvrig til brev sendt fra statsråd Erling Sande 19. april 2024.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Senterpartiet, mener at beslutninger knyttet til disponering av arealer og utbygginger først og fremst skal fattes lokalt. Flertallet mener at kommunene må gis det handlingsrommet og verktøyene de trenger for å ta gode avgjørelser på vegne av sine innbyggere og næringsliv. Flertallet mener at forslagene i representantforslaget vil hemme det lokale selvstyret.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at representantforslaget vil hemme det lokale selvstyret. Disse medlemmer viser til at kommunene har nødvendige virkemidler til å oppheve, endre eller erstatte gjeldende reguleringsplaner med nye planer, og mener derfor det ikke er noe behov for å innføre en frist for foreldelse av slike saker. Disse medlemmer mener at forbrukernes tilknytning til strømmettet fremdeles bør være basert på objektive og ikke-diskriminerende kriterier. Disse medlemmer mener at å nekte strøm til alle nye fritidsboliger vil stå i veien for hvordan kommunene ønsker å utvikle lokalsamfunnet sitt.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at en forskergruppe, Blumentrath m.fl., utførte en analyse av planlagt utbyggingsareal i Norge i 2022 på oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet. Rapporten, utarbeidet av Norsk institutt for naturforskning (NINA), viste at det er avsatt over dobbelt så mye areal til fritidsbebyggelse (987 km²) som til boligformål eller sentrumsområder (453 km²) i kommunale arealplaner og reguleringsplaner. I tillegg kommer areal til veier og infrastruktur. De planlagte arealene for bolig, fritidsbolig, næringsformål og annet i Norge omfatter til sammen 2 166 km², eller 2 166 000 dekar, et areal på størrelse med Vestfold fylke.

Rapporten fra NINA dokumenterer at 1 364 km² (63 pst.) av det totale planarealet er skog, at 67 km² ligger over skoggrensen og at 84,6 km² av de planlagte utbyggingsarealene er lokalisert i 100-metersbeltet i strandsonen. Hele 353,5 km² av det planlagte utbyggingsarealet er lokalisert i leveområder for villrein, og 36,6 km² av det planlagte utbyggingsarealet er lokalisert i såkalte «Important Bird Areas» (IBA-områder). Dette er områder som har blitt definert av BirdLife International som viktige for å bevare store bestander av fuglearter. De største planlagte utbyggingsarealene i IBA-områder ligger i Møre og Romsdal.

Disse medlemmer viser til at om alt arealet ble bygd ut i henhold til planene, ville det tilsvare rundt 450 000 flere hytter eller én hytte per 12 innbyggere. Mens planer for arealer til bolig, næring og transport-

formål i de senere år har vært omfattet av statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, har det ikke vært vedtatt slike tydelige retningslinjer for planlegging av fritidsbebyggelse. I tillegg var det liten politisk vilje hos den forrige regjeringen til å bruke statlige innsigelser på kommunale planer eller å samordne og styrke den regionale planleggingen. Selv om mange planer er gamle, er svært mange vedtatt etter år 2000.

Disse medlemmer mener at om arealene som er avsatt til fritidsbebyggelse bygges ut, så vil det forverre naturkrisen betydelig og ødelegge for framtidige generasjoners livsgrunnlag og mulighet til å oppleve intakt natur og biologisk mangfold.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen pålegge kommunene å stille alle behandlinger av reguleringsplaner for nye hyttefelt i bero.»

Disse medlemmer viser til at svært mange planer er gamle og utdaterte, og at de ikke er i tråd med dagens krav til areal- og reguleringsplaner. En tredjedel av arealreservene i planene er fra forrige århundre, og enkelte gjeldende reguleringsplaner er hundre år gamle og hadde aldri blitt godkjent i dag. Det har til nå vært få verktøy som kan vise summen av planene, og det har derfor vært vanskelig for lokalpolitikere som sitter med ansvaret for arealforvaltningen, å se helheten.

På dette grunnlag fremmer disse medlemmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre en foreldelsesfrist på reguleringsplaner.»

Disse medlemmer viser til at utbygging av store områder med fritidsbebyggelse fører til at samfunnet bruker svært store ressurser på å bygge infrastruktur til vei, vann, avløp og energi. Nye hyttefelt krever mer kraft, og dermed også mer nettutbygging. Samtidig fører det også til økt behov for kraftutbygging.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak som sikrer at nye hyttefelt ikke tilknyttes strømmettet.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen pålegge kommunene å stille alle behandlinger av reguleringsplaner for nye hyttefelt i bero.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre en foreldelsesfrist på reguleringsplaner.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak som sikrer at nye hyttefelt ikke tilknyttes strømnettet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

Dokument 8:121 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hilde Marie Gaebpie Danielsen og Birgit Oline Kjerstad om stans av nye hyttefelt – vedtas ikke.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 21. mai 2024

Lene Vågslid

leder

Siri Gåsemyr Staalesen

ordfører

Statsråden

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO

Dykkar ref

Vår ref

Dato

24/1550-3

19. april 2024

Dokument 8:121S (2023-2024) Representantforslag frå stortingsrepresentantane Hilde Marie Gaebpie Danielsen og Birgit Oline Kjerstad om stans av nye hyttefelt

Eg viser til brev frå Stortingets kommunal- og forvaltningskomité av 4. april 2024 og representantforslag 8:121S (2023-2024) om stans av nye hyttefelt. Under følger kommentarar til forslaga i representantforslaget. Svaret er utarbeidd i samarbeid med Energidepartementet.

2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre en foreldelsesfrist på reguleringsplaner

Det følgjer av plan- og bygningslova at reguleringsplanar gjeld inntil dei blir oppheva eller endra. Det er to unntak frå dette. For det fyrste gjeld nye planar føre eldre planar. Det inneber at ein eldre reguleringsplan som tillèt bygging av fritidsbustader ikkje kan gjennomførast viss området blir sett av til landbruks-, natur- og friluftsføremål samt reindrift (LNFR-område) i ein nyare plan, til dømes kommuneplanens arealdel. Det andre unntaket gjeld reguleringsplanar som er vedtekne på grunnlag av private reguleringsforslag. Om gjennomføringa av ein slik plan ikkje er starta innan ti år etter at han blei vedteken, skal kommunen sjå til at planen i nødvendig grad er oppdatert, før dei avgjer byggjesøknader for nye utbyggingsområde etter planen.

Plan- og bygningslova hadde tidlegare ei fråsegn om at reguleringsplanar som var vedtekne på grunnlag av private forslag og som var eldre enn fem år, automatisk mista sin rettskraft. Denne fråsegna blei erstatta av dagens fråsegn om at kommunen skal vurdere reguleringsplanar som er eldre enn 10 år. Bakgrunnen for endringa var at fristen på fem år vart sett på

som kostnadskrevjande og bidro til uvisse om finansiering og gjennomføring for utbyggjar, kommunar og andre styresmakter.

Oppdaterte planar er viktig for at samfunns- og arealutviklinga skal gå i den retninga som kommunen ønskjer. Dette er framheva i regjeringa sine nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging 2023-2027. Plan- og bygningslova stiller krav om at kommunane vedtar ein kommunal planstrategi innan eitt år etter at nytt kommunestyre er valt. I arbeidet med planstrategien skal kommunen ta stilling til om kommuneplanen skal reviderast eller bli vidareført utan endringar. Kommunen kan også ta stilling til om dei treng å utarbeide nye planar eller revidere og oppheve gjeldande planar.

Når det gjeld fritidsbustader er det viktig at kommunane vurderer om kommuneplanens arealdel og gjeldande reguleringsplanar følgjer kommunens politikk for fritidsbustader og om dei er i tråd med nasjonale og viktige regionale mål. Planar som ikkje er i tråd med nasjonale føringar eller regionale planer eller ikkje gir tilstrekkeleg styring med utbygginga, bør kommunen vurdere å oppheve eller endre. Kommunal- og distriktsdepartementet har gitt råd om dette i Rettleiar om planlegging av fritidsbustader. Departementet har også sett i gang arbeid med ein rettleiar om revisjon av kommunale arealplanar, såkalla planvask.

Eg meiner at kommunane har dei nødvendige verkemidla til å oppheve, endre eller erstatte gjeldande reguleringsplanar med nye planer, og at det ikkje er behov for å innføre ein frist for forelding av slike planar. Eg tilrår derfor at forslaget ikkje blir vedteke.

3. Stortinget ber regjeringa vurdere tiltak som sikrer at nye hyttefelt ikkje tilknyttast strømnettet

Kommunane kan ikkje regulere energiløysingar i hyttefelt gjennom plan- og bygningslova. Unntaket gjeld føresegnar om tilknytning til fjernvarmeanlegg i område der eit fjernvarmeselskap har områdekonsesjon. Kommunane kan likevel redusere energiforbruket i nye hyttefelt gjennom god planlegging. Dette handlar om lokalisering og plassering av hyttene ut frå kunnskap om lokalklima, utforming og storleik på fritidsbustadane og tilrettelegging for at fritidsbustadane kan ha fleire energiberarar i tillegg til elektrisk straum. I hyttefelt med liten avstand mellom hyttene er det relevant å vurdere felles løysingar for oppvarming. Dette bør gjerast tidleg i planlegginga.

Nettselskapa er i dag forplikta til å likebehandle kundane etter energilova. For nett med spenning på 22 kV og lågare har nettselskapa leveringsplikt, som mellom anna inneber ei plikt til å tilknytte nye forbrukskundar til strømnettet. Leveringsplikta gjeld også dersom det må investerast i nettet, men i så fall må kundane som utløyser investeringa betale sin del av investeringskostnaden gjennom anleggsbidrag. Reguleringsmyndigheita for energi (RME) kan dispensere frå leveringsplikta når særlege grunner tilseier det. Grunnlaget for å gje dispensasjon vurderast konkret i den einssilde sak.

Regjeringa meiner det ikkje er ei god løysing å nekte straum til alle nye fritidsbustader. Det er kommunane som er reguleringsmynde. Det sikrar både at folk får moglegheit til å vere med og påverke korleis lokalsamfunnet sitt skal utvikle seg gjennom det kommunale sjølvstyret, og at avgjerdene blir tatt på bakgrunn av både god fagkunnskap og lokalkunnskap. Eg vil sterkt åtvare mot å gje statlege energistyresmakter indirekte reguleringsmynde i spørsmål om hyttebygging i kommunane gjennom reglane om tilknytning til straumnett. Sjølv om ein legg premissa frå forslagsstillarane til grunn vil det vere ei lite hensiktsmessig endring. I det store biletet utgjer etterspurnaden etter energi og effekt frå nye fritidsbustader ein særst liten del av den samla etterspurnaden, og tiltaket er lite egna som verkemiddel for å frigjere kraft til andre føremål. På denne bakgrunn tilrår eg at dette forslaget ikkje blir vedteke.

Med helsing

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Erling Sande', written in a cursive style.

Erling Sande

